Kirjallinen kysymys KK 673/2020 vp

Mia Laiho kok ym.

Kirjallinen kysymys lääkärihelikoptereiden hankinnasta, riskeistä, vastuusta ja avoimuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Lääkärihelikopteritoimintaa järjestää tällä hetkellä valtio-omisteiseksi muuttunut Finnhems Oy ja palvelut tuottaa kaksi yksityistä yritystä, SHT ja Babcock Air Ambulance. Uuden operaattorin tulisi aloittaa toimintansa hankittavalla kalustolla jo tammikuussa 2022.

Joulukuussa 2019 valmistui sosiaali- ja terveysministeriön tilaama selvitys lääkärihelikopteritoiminnasta ensihoidossa. Selvityshenkilön Jyri Liljan suositus oli, että laatu-, kustannus- ja toimitusvarmuusnäkökulmien takia valtion omista helikopteriostoista pitäisi luopua. Lisäksi hän totesi, että aikataulujen ja toiminnan keskeytymisriskin vuoksi helikopterilentotoiminnan kilpailuttaminen tulisi aloittaa välittömästi.

Sosiaali- ja terveysministeriö tiedotti 13.2.2020 FinnHEMS Oy:n siirtämisestä viideltä yliopistolliselta sairaanhoitopiiriltä valtion omistukseen. Uusi valtionyhtiö valmistautuisi toteuttamaan varsinaisen lentotoiminnan itse sekä ostaisi omat helikopterit valtion rahoittamana. Helikopteriensihoidosta vastaavan FinnHEMS Oy:n uusi hallitus järjestäytyi 9.4.2020.

Ministeri Krista Kiuru kertoi kansanedustaja Pauli Kiurun kirjallisen kysymyksen KKV 291/2020 vp vastauksessa 8.5.2020 että FinnHEMS Oy:n hallituksen tehtävänä on valmistella ja toteuttaa tehokkaita ja luotettavia toimia edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Valtioneuvosto päättää oman arviointinsa jälkeen kaikista valtion talousarvioon liittyvistä rahoitus- ja muista linjauksista. Perustuslain 82 §:n 2 momentin mukaan valtiontakauksia ja valtiontakuita voidaan antaa vain eduskunnan suostumuksella.

Viime viikolla 18.9.2020 FinnHEMS tiedotti, että FinnHEMS ja ahvenanmaalainen Wiklöf Holding Ab ovat solmineet sopimuksen, jonka mukaisesti SHT:n koko osakekanta, liiketoiminta ja siihen liittyvät helikopterien leasing-sopimukset siirtyvät FinnHEMSin omistukseen. Kauppasummaa ei julkisteta. Kaupan kerrotaan olevan ensiaskel FinnHEMSin omaan lentotoimintaan, jonka valtioneuvoston talouspoliittinen ministerivaliokunta on aiemmin linjannut tavoitteeksi taloudellisten ja toiminnallisten perusteiden pohjalta. Tiedotteen mukaan Valtioneuvosto on eduskunnan käsiteltävänä olevassa lisätalousarvioehdotuksessaan esittänyt, että valtion osakevarallisuutta, jonka siirtämisen FinnHEMSille eduskunta on aiemmin hyväksynyt, voidaan käyttää oman lentotoiminnan edellyttämään yritysjärjestelyyn.

Valmis
5.0

Kirjallinen kysymys KK 673/2020 vp

Koronakriisi vaikuttaa myös ilmailuteollisuuteen ja sen alihankintaketjuihin. Helikopterihankintaa ollaan tekemässä äärimmäisen kireällä aikataululla. Tällaisen kalliin ja mittavan hankinnan ollessa kyseessä, on tärkeää, että päätökset perustuvat riittäviin ja perusteellisiin riskiarvioihin ja kustannusanalyyseihin. Kun on kyse valtionyhtiöistä ja rahoituksesta, niin rahankäytön ja päätöksenteon pitää olla mahdollisimman läpinäkyvää.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko lääkärihelikopterihankinnasta tehty oikeudellista, toiminnallista ja taloudellista riskikartoitusta, ja jos on, niin miten se on vaikuttanut hankintaprosessiin,

miksi toiminnan valtiollistamista puoltavia laskelmia ei ole avattu julkisuuteen,

onko 18.9.2020 tehdyn yrityskaupan myötä helikoptereita riittävästi lääkintähelikopteritoiminnan toteuttamiseen,

mihin perustuu päätös jättää FinnHEMSin ja SHT:n välistä kauppaa koskeva kauppahinta julkistamatta,

onko 18.9.2020 yrityskaupan yhteydessä huomioitu kilpailutus hankintalain mukaisesti,

aikooko hallitus julkistaa talouspoliittisen ministerivaliokunnan muistiot,

jos on arvioitu, etteivät yrityskaupan hinta ja muistiot ole julkista tietoa, niin mihin lakipykälään salaaminen perustuu,

paljonko valtion osakevarallisuutta on otettu käyttöön helikopteritoimintaa varten,

kuinka korkeat valtion uuden helikopterilentoyhtiön vuosikustannukset olisivat vuodesta 2022 alkaen ja miten ne vertautuvat nykyisiin kilpailutettuihin kustannuksiin,

onko hallitus varmistanut, ettei valtio maksa koptereista ylihintaa, että kilpailuneutraliteetti toteutuu ja EU-oikeudelliset näkökulmat on huomioitu ja

miten hallitus varmistaa, että lääkärihelikopteritoiminnan kustannukset pysyvät kurissa ja laatu korkeana ja niiden keskeytyksettömään toimintavarmuuteen voidaan luottaa myös nykyisen sopimuskauden päätyttyä ja

miten eduskunta voi seurata ja valvoa kustannuskehitystä, jos valtion omistuksessa olevan yhtiön toimintaan liittyviä tietoja käsitellään salaisina ja riittäviä tietoja ei ole käytössä?

Kirjallinen kysymys KK 673/2020 vp

Helsingissä 21.9.2020

Mia Laiho kok
Pauli Kiuru kok
Paula Risikko kok